

Љубљана, Загреб 1991

Хор «Београдски мадригалисти» је од прославе 2 века Вука Караџића (1987 године) интензивно наступао распрострањујући православну духовност по нашем обезбоженом српском народу, широм бивше Југославије. Године 1990 одржани су први послератни вишестраначки избори у свим републикама бивше државе. У Хрватској је убедљиво победио ХДЗ на чијем је челу био покојни Фрањо Туђман, у Србији СПС на чијем је челу био (и даље је) Слободан Милошевић. Међунационална трвења су се из дана у дан повећавала, постало је непријатно путовати из источних крајева земље у западне, вероватно и обрнуто.

У таквој ситуацији наш хор је на самом почетку 1991 године имао гостовање у Пакрацу у Хрватској. На овом путовању били смо смештени по кућама тамошњих Срба. Диригент Душан Миладиновић је у сред вечерњег концерта добио срчани удар. Вратили смо се у Београд без њега јер је остао на хоспитализацији у бањи Липик. Наставили смо са одржавањем проба, имали смо заказано гостовање у Љубљани, за прославу Светог Саве. За Љубљану је било предвиђено да после одржане литургије у цркви, учествујемо на свечаном концерту у Цанкарјевом дому, дворани озлоглашеној по бурном митингу подршке словеначке политичке врхушке шиптарским рударима чији се наводни штрајк глађу одиграо у руднику Трепча током 1989 године.

Хором је дириговала асистенткиња Душана Миладиновића, Жељка Јовановић. Пробе су се нормално одржавале у тих петнаестак, двадесетак дана. Списак пријављених путника за Љубљану је био направљен, аутобус је требало да буде пун. По повратку кућама после пробе пред пут, која је одржана у петак 25. јануара, на националној телевизији нас је дочекао шпијунски трилер у режији ЈНА. Илегални увоз оружја у Хрватску ради наоружавања припадника Збора националне гарде, организован од стране Мартина Шпегелја, министра одбране Хрватске. Ову трговачку операцију специјалци ЈНА су пажљиво снимили, на памет им није пало да је случајно прекину и на тај начин спасу животе жртва у будућем рату. Сутрадан, у суботу ујутру, испред аутобуса скупило се нас двадесетседморо. Вероватно под утиском емисије од претходне вечери, подоста људи није дошло. Шта је, ту је. Отказати путовање није долазило у обзир. Током путовања, по уласку у Хрватску, пратили су нас исфорсирани маневри тенкова и остале механизације ЈНА, на жалост ни трунку озбиљни као они одржани месец и по дана касније на улицама Београда. По доласку у Љубљану, сачекали су нас расположени домаћини, нимало забринути због нарастајуће тензије, већ раздрагани због нашег доласка и сутрашње светосавске прославе.

У недељу, на Светог Саву, отпевали смо литургију у нашој цркви у Љубљани коју је служио владика загребачко љубљански Јован, потом се запутили у Цанкарјев дом. На лицу места, уз претходни огроман напор Мирјане Јовановић и Весне Прашчевић да обезбеде солисту за наступ, с великим задовољством нам се придружила Гордана Томић, првакиња љубљанске опере. На брзину смо испробали «Ангел вопијаше» и уз велико узбуђење учествовали у приредби. Прослави је, на наше изненађење, присуствовао Алојз Петерле, демохришћанин, председник владе републике Словеније. После ове свечаности, били смо позвани на ручак у просторије парохијског дома. Ручку је присуствовао и владика Јован, а пошто је обед био завршен, по нашем обичају, отпочела је и песма. Владика нас је, видевши добро расположење и атмосферу, полазећи на вечерњу службу у Загреб, позвао да и ми присуствујемо овој служби и да по завршетку, у храму отпевамо неколико духовних композиција. Без размишљања смо овај позив прихватили, и владика је отишао.

Дошло је време за растанак са љубазним домаћинима, кренули смо за Загреб. По поласку схватамо да нико у аутобусу, укључујући возача, не зна да дође до Цветног трга, где се налази наша црква. Нико није узео ни број телефона на који бисмо се могли јавити да нас неко сачека. Али опет, прихваћен позив се мора испоштовати, снаћи ћемо се. Аутобусом који има београдску регистрацију улазимо у Загреб, као гуске у маглу. Испред главног аутобусног колодвора, пада договор. Микша Јовановић ће сести у такси, аутобус ће га пратити, па ћемо тако доћи до цркве. Микша храбро, београдским нагласком казује таксиста где да га вози, наш аутобус их прати. Таксиста је возио околно наоколо до тренутка када је рекао Микши да су стигли. Он излази из таксија, нема места неверици, таксиста одлази. Нема трага Цветном тргу, нема трага од цркве. Шта сад? Припућени смо да приупитамо првог полицајца са шаховницом на шапки (што је тада за нас био узнемиравајући симбол) за пут. Он нам је љубазно објаснио, и долазимо до цркве. Авај, црква је затворена. Закаснили смо на вечерњу службу. Одлучујемо да потражимо просторије културног друштва «Просвјета» где нам је речено да ће се наставити прослава. Идући пешке загребачким улицама, плашећи се да проговоримо да не би случајно неко чуо београдски нагласак, налазимо ове просторије. Тамо нас у разгаљеној атмосфери дочекују наши пријатељи и одмах нас нуде пићем и храном. У задимљеним просторијама, на брзину, пошто је већ било поодмакло вече, отпевали смо неколико пригодних композиција, наравно светосавску химну и упутили се према аутобусу. Домаћини су нам, пошто смо одбили да вечерамо због недостатка времена, спаковали у картонске кутије прасеће печење и хлеб, и дали нам кисели краставац у лименим конзервама. Опет пешке, у већ описаној атмосфери, одлазимо до аутобуса који је паркиран на паркингу хотела Интерконтинентал који је добро осветљен. Овде га је возач паркирао према препоруци домаћина. Успут нам један од момака, Срба, који нас испраћају, показује пиштољ за појасом и распитује се пошто су станови у Београду.

Без непријатности, на срећу, стижемо до аутобуса и полазимо за Београд. Без заустављања смо пролетели кроз Хрватску и стали на први паркинг у Војводини, тј. Србији. Никада у животу нисам слађе јео из руке печење, по ветру у јануару месецу, на паркингу, поред аутобуса. Не памтим да се овакав обед икада поновио у Мадригалистима. Стигли смо кући у сред ноћи, живи и здрави и на броју.

Милош Дебељковић